

« SACRAMENTUM CARITATIS »

HET BEGIN VAN DE RESTAURATIE OF EEN MAAT VOOR NIETS ?

« **W**at een diepe verrukking moet het hart van de apostelen aangegrepen hebben toen zij tijdens het Laatste Avondmaal de gebaren van de Heer aanschouwden en zijn woorden hoorden ! Wat een verrukking moet het eucharistisch Mysterie ook in ons eigen hart opwekken ! » (*Sacramentum Caritatis*, nr. 1).

Iedereen die de katholieke Contrareformatie in de Kerk genegen is, zal het onderricht van Paus Benedictus XVI in zijn apostolische exhortatie « *SACRAMENTUM CARITATIS* » graag aanvaarden en tot het zijne maken.

Het moet gezegd dat het onderricht van abbé de Nantes ons zeer goed voorbereid heeft op een juist begrip van wat de H. Vader ons wil zeggen :

« In dit Sacrament maakt de Heer zichzelf tot voedsel voor de mens die hongert naar waarheid en vrijheid. Omdat alleen de waarheid ons echt vrij kan maken (cf. Jo. 8, 36) biedt Christus zichzelf aan ons aan als voedsel van Waarheid » (nr. 2). Dus heeft abbé de Nantes gelijk : de vrijheid is geen recht van de menselijke persoon, die immers als slaaf van de zonde geboren wordt ; alleen Jezus Christus, de Gekruisigde, kan de mens bevrijden.

De Paus herinnert eraan dat Jezus van bij het begin van zijn openbaar leven door Joannes de Doper wordt aangewezen als « *het Lam Gods dat de zonde van de wereld wegneemt* » (Jo. 1, 29), en hij gaat verder :

« Het is Simon, zoon van Onias, de hogepriester die bij leven het Huis van God herstelde en in zijn tijd de Tempel versterkte... Welk een glans omgaf hem toen hij zijn handen uitstreckte om de zegen van de Heer uit te spreken ! » (uit het boek Sirah, 50, 1-24).

« Jezus is het ware paaslam. Hij heeft zichzelf uit eigen beweging aangeboden als offer voor ons, en zo heeft Hij het nieuwe en eeuwige verbond tot stand gebracht. De Eucharistie bevat in zichzelf deze radicale nieuwigheid, die zich bij elke viering opnieuw aan ons aanbiedt » (nr. 9).

Daarna volgt een terugblik op de instelling van de Eucharistie die door de Paus wordt aangeduid als het middelpunt van de hele wereldgeschiedenis. Het offer van Jezus werd voorbereid en aangekondigd door « het stichtingsmoment van het volk van Israël: de bevrijding uit de slavernij in Egypte [...], aankondiging van een toekomstige bevrijding. » « In het dankgebed, de Berakah, dankt Hij de Vader niet alleen voor de gebeurtenissen van de voorbije geschiedenis, maar ook om zijn “verheffing”. Door het sacrament van de Eucharistie in te stellen anticipeert Jezus op het Kruisoffer en de overwinning van de Verrijzenis, en verbindt hij beide ook met elkaar. Tegelijkertijd openbaart Hij zichzelf als het ware offerlam, voorzien in het heilsplan van God vanaf de schepping van de wereld, zoals het geschreven staat in de Eerste Brief van Petrus (cf. 1 P 1, 18-20).

« Door het offer van zichzelf in deze context te plaatsen maakt Jezus de heilsbetekenis van zijn dood en verrijzenis duidelijk, een mysterie dat op deze wijze een realiteit wordt die de geschiedenis en de hele kosmos volkomen hernieuwt. De instelling van de Eucharistie toont inderdaad aan dat deze dood, die op zichzelf beschouwd gewelddadig en absurd is, in Jezus geworden is tot een opperste daad van liefde en voor de mensheid een definitieve bevrijding van het kwaad » (nr. 10).

Tegen de zogezegde protestantse “Hervorming” in bevestigt de Paus dat de gedachtenis van dit « volmaakt offer » van Christus « niet bestaat in een eenvoudige herneming van het Laatste Avondmaal, maar precies in de Eucharistie, dat wil zeggen in de radicale nieuwigheid van de christelijke cultus. »

ORDE OP ZAKEN

« SACRAMENTUM CARITATIS » staat vol aansporingen om het gewijde en verheven karakter van de liturgie in ere te herstellen.

Allereerst houdt de Paus een warm pleidooi voor wat hij de *ars celebrandi* noemt, “de kunst van het juist celebreren”, « in trouwe gehoorzaamheid aan de volledige liturgische richtlijnen, want het is juist deze wijze van viering die tweeduizend jaar lang het geloofsleven van alle gelovigen zeker stelde » (nr. 38). Onrechtstreeks zegt de H. Vader dat de liturgische experimenten – sinds wanneer? Sinds Vaticanum II – een bedreiging vormen voor het geloof.

De manier van celebreren « moet het gevoel voor het heilige bevorderen en het gebruik van de uitwendige vormen die daartoe opvoeden, zoals de harmonie van de ritus, de liturgische gewaden, de hele aankleding en de gewijde plaats. [...] Even belangrijk voor

een juiste *ars celebrandi* is de aandacht voor alle taalvormen die de liturgie voorziet: woord en gezang, gebaren en stiltes, beweging van het lichaam, liturgische kleuren » (nr. 40).

« Het is noodzakelijk dat men in alles wat de liturgie aangaat smaak heeft voor het schone. Men moet bijgevolg respect en zorgzaamheid hebben voor de liturgische gewaden, het meubilair, het gewijde vaatwerk. Als ze organisch en op geordende wijze met elkaar overeenstemmen, voeden ze de verwondering voor het mysterie van God, maken ze de eenheid van het geloof zichtbaar en versterken zij de devotie » (nr. 41).

Veel meer aandacht moet in dit kader gaan naar de liturgische zang: « In haar tweeduizendjarig bestaan heeft de Kerk muziek en liederen geschapen en schept die nog steeds. Zij vormen een kostbaar erfgoed aan geloof en liefde dat niet mag verloren gaan » (nr. 42). Die teloorgang is inderdaad één van de meest trieste resultaten van veertig jaar “conciliaire vernieuwing”... « Het is mijn verlangen, zoals de synodevaders het hebben gevraagd, dat de gregoriaanse zang, die eigen is aan de Romeinse liturgie, op een geëigende manier geherwaardeerd wordt » (nr. 42).

« De liturgische vieringen die verricht worden door de bisschop in zijn kathedrale kerk moeten getuigen van een volledig respect voor de *ars celebrandi*, zodat zij kunnen beschouwd worden als een model voor alle kerken die tot het bisdom behoren » (nr. 39).

En het Latijn? Het verdient opnieuw de ereplaats in de liturgie omdat het de universele taal van de Kerk is en blijft: « Om beter de eenheid en de universaliteit van de Kerk uit te drukken zou ik willen aanbevelen wat is gesuggereerd door de Bisschoppen-synode, in overeenstemming met de richtlijnen van het Tweede Vaticaans Concilie [die nooit in de praktijk gebracht werden omdat ze in tegenspraak waren met de “Geest” van het Concilie]: met uitzondering van de lezingen, de homilie en het gebed van de gelovigen is het goed dat plechtige vieringen in de Latijnse taal gebeuren, dat de meest bekende gebeden van de traditie van de Kerk in het Latijn gebeden worden en dat eventueel bepaalde stukken op gregoriaanse toon worden gezongen. [...] Meer algemeen vraag ik dat de toekomstige priesters vanaf hun seminarietijd voorbereid worden om de Mis in het Latijn te begrijpen en op te dragen, en dat zij de Latijnse teksten en de gregoriaanse zang leren gebruiken. » (nr. 62).

Wat het fameuze onderscheid tussen de “liturgie van het woord” en de “liturgie van de eucharistie” betreft – een onderscheid waarmee men ons sinds Vaticanum II voortdurend om de oren slaat – herinnert de H. Vader eraan dat het om één onverbreekelijk geheel gaat:

« Er bestaat een intrinsieke band tussen het Woord van God en de Eucharistie. Door te luisteren naar het Woord Gods wordt het geloof geboren of verstevigt het zich (cf. Rom. 10, 17); in de Eucharistie schenkt het vleesgeworden Woord zich aan ons als geestelijk voed-

sel. Gevolg : “Van de beide tafels van het Woord Gods en van het Lichaam van Christus ontvangt de Kerk het Brood des Levens, dat zij aan de gelovigen uitdeelt.” Daarom moet men onafgebroken voor ogen houden dat het Woord van God, dat door de Kerk in de liturgie gelezen en verkondigd wordt, naar de Eucharistie leidt als naar haar natuurlijk doel » (nr. 44). Wat de protestanten er ook van mogen denken !

« DE HERVORMING VAN DE HERVORMING »

Deze en soortgelijke uitspraken en aandachtspunten van Benedictus XVI in zijn apostolische exhortatie vallen uiteraard niet bij iedereen in goede aarde. Wil de Paus misschien de klok terugdraaien ?

De reactie van iemand als Henri Tincq in de Franse krant *Le Monde* spreekt in dit verband boekdelen. Volgens deze journalist « neemt Benedictus XVI de meest onverzoenlijke standpunten in ». Hij verwijt de Paus dat deze vasthoudt aan « het in de Latijnse traditie verplichte karakter » van het celibaat van de priesters ; dat hij eraan herinnert dat alleen priesters de macht hebben om de H. Eucharistie te vieren ; dat hij er op wijst dat « de zondagse bijeenkomsten zonder priester » een noodoplossing zijn en niet het karakter van een echte Mis hebben ; en vooral dat aan uit de echt gescheiden personen die hertrouwd zijn « de toegang tot het sacrament verboden blijft » – een « weinig liefdevolle leer » volgens deze meneer Tincq ! Deze brutale kerel denkt dat hij de Paus zo in tegenspraak kan brengen met de eerste woorden van zijn exhortatie, die de Eucharistie voorstellen als een « sacrament van liefde ».

Zo voorgesteld lijkt het pauselijk document niet meer dan een opsomming van eigengereide verbodsbepalingen. Dat is verraad aan de bedoelingen van Benedictus XVI, die er zorg voor draagt « te herinneren aan de diepe zin van het priesterlijk celibaat, dat terecht wordt beschouwd als een onschatbare rijkdom en dat trouwens zijn bevestiging vindt in de Oosterse praktijk voor de kandidaten voor het bisschopsambt. In de keuze voor het celibaat vinden inderdaad de toewijding die de priester gelijkvormig maakt aan Christus en de exclusieve offergave van zichzelf voor het Rijk Gods een bijzondere uitdrukking. Het feit dat Christus zelf, priester in eeuwigheid, zijn zending tot en met het Kruisoffer heeft beleefd in een staat van maagdelijkheid vormt het vaste referentiepunt om de zin van de traditie van de Latijnse Kerk in deze kwestie te ontvangen. Het is dus niet voldoende het priestercelibaat in louter functionele termen op te vatten. In werkelijkheid staat het voor een bijzondere gelijkvormigheid aan de levensstijl van Jezus zelf. Een dergelijke keuze is vóór alles de keuze van een bruidegom voor zijn bruid : het is vereenzelviging met het hart van Christus, de Bruidegom, die zijn leven geeft voor zijn Bruid » (nr. 24).

Wat de intrinsieke band tussen de sacramenten van de Eucharistie en het priesterschap betreft, « die vloeit voort uit de woorden zelf van Jezus in het Cenakel :

“Doe dit tot mijn gedachtenis” (Luc. 22, 19). Jezus heeft inderdaad aan de vooravond van zijn dood de Eucharistie ingesteld tegelijk met het priesterschap van het Nieuwe Verbond. Hij is priester, slachtoffer en altaar : bemiddelaar tussen God de Vader en het volk (cf. Hebr. 5, 5-10), zondebok (cf. Jo. 2, 2 ; 4, 10) die zichzelf opoffert op het altaar van het kruis. Niemand kan zeggen : “Dit is mijn Lichaam”, en : “Dit is de beker met mijn Bloed”, als het niet in de naam en in de persoon is van Christus, de enige soevereine priester van het nieuwe en eeuwige Verbond (cf. Hebr. 8-9) » (nr. 23).

Henri Tincq ziet al het afschuwelijke spook van een *Contrareformatie* opduiken : « Benedictus XVI heeft heimwee naar de traditie van vóór Vaticanum II. Het is zijn bedoeling de geesten voor te bereiden op **een “hervorming” van de hervorming.** »

Een hervorming van de hervorming ? Daar bestaat een term voor : **Contrareformatie.**

De vraag is alleen : luidt « *SACRAMENTUM CARITATIS* » effectief de katholieke Contrareformatie in de Kerk in ?

DODE LETTER

Exhortatie komt van het Latijnse woord *exhortari* dat “aansporen” betekent. Het document van de Paus spoort iedereen aan om de inhoud ervan ter harte te nemen. Zij die van goede wil zijn zullen dit zeker graag doen. Maar wat met hen die van slechte wil zijn ?

Het probleem met dit pauselijk document is dat Benedictus XVI enerzijds begaan is met een diepgaande verbetering van de liturgie, maar anderzijds niet wil toegeven dat de verwoesting van het Heiligdom waarvan wij allemaal getuige zijn het gevolg is van het Tweede Vaticaans Concilie.

Vóór het Concilie was de liturgie een zaak van de priester. Het was een zaak van prediking, van sacramenteel offer en van goddelijke lof, gevierd voor het geestelijk welzijn van de gelovigen, maar niet zonder hun vrome medewerking. **Vanaf het Concilie** is de liturgie een zaak geworden van dialoog en gemeenschapsviering... met het gevolg dat het ene het andere vernietigd heeft.

Men kan niet tot een échte verbetering komen zolang de fundamenteen niet deugen. De godsdienst die door de Concilievaders van Vaticanum II aan de Kerk opgedrongen is, is tegengesteld aan de godsdienst van altijd. Benedictus XVI wil dit niet zien en stelt het voor alsof er een continuïteit tussen beide is. Het gevolg is dat zijn saneringspolitiek geïnfecteerd wordt door de ziektekiemen van de conciliaire nieuwlichterijen... en daardoor krachteloos wordt.

Zo betreurt de H. Vader dat « het verschil tussen enerzijds de Mis en anderzijds de zondagse samenkomsten zonder priester » steeds meer vervaagt. Hij ziet ook met lede ogen hoe « de verwarring toeneemt over de centrale rol van de priester en het sacramenteel aspect in het leven van de Kerk. »

Maar aan die noodlottige evolutie kan niets veranderd worden zolang de Kerk in de lijn van Vaticanum II

zichzelf ondergeschikt maakt aan een samenleving die volledig «geseculariseerd» is (nr. 76), of beter gezegd: **die op een agressieve wijze antigodsdienstig is** en die «het christelijk geloof verbant naar de marge van het bestaan, alsof het christendom volkomen nutteloos is voor het dagdagelijks verloop van het leven van de mensen» (nr. 77). De Paus komt niet verder dan de vaststelling dat «de mislukking van een levenswijze die doet “alsof God niet bestaat” nu voor iedereen klaar en duidelijk is»... zonder dat hij de mensen de ogen opent voor de verschrikkelijke smaad die God op die manier aangedaan wordt. Want GOD BESTAAT, zelfs in een samenleving die georganiseerd is alsof Hij niet bestaat!

De Paus herinnert de christenen aan het «voorschrift van de zondag als bron van authentieke vrijheid» (nr. 73). Liever dan de nadruk te leggen op het “verplichtend” karakter van de zondagsmis maakt hij van de naleving van het «voorschrift van de zondag» de **vrije daad** bij uitstek: «Wanneer men de betekenis van de zondag als te heiligen Dag des Heren verliest, is dat een symptoom van een verlies van de authentieke betekenis van de christelijke vrijheid, de vrijheid van de kinderen Gods» (ibid.).

Als men ziet hoe weinig gelovigen op zondag nog in de mis aanwezig zijn, dan heeft deze voorstelling van zaken het voordeel dat men kan vaststellen hoe weinig écht “vrije mensen” er in onze geseculariseerde en democratische maatschappij nog overblijven! Maar de aanpak van Benedictus XVI leidt er toe dat we ter plaatse blijven trappelen: een «voorschrift van de zondag» prediken zonder daar een verplichting of een sanctie aan te koppelen maakt dit voorschrift volkomen krachteloos. Wie ervoor kiest om op zondag te gaan jagen in plaats van de H. Mis bij te wonen is ervan overtuigd dat hij “vrij” kiest. Idem voor wie beslist gewoon te werken zoals op een weekday. Waarom dan geen duidelijk gebod? Omdat sinds het Concilie “verplichtingen” en “veroordelingen” taboe zijn...

Op zondag werken is «een mogelijke vorm van slavernij», onderstreept de Paus. «De arbeid is van het allergrootste belang voor de zelfrealisatie van de mens en voor de ontwikkeling van de samenleving. Daarom moet de arbeid altijd georganiseerd en volbracht worden in het volle respect voor de menselijke waardigheid en ten dienste van het algemeen belang» (nr. 74). En dus... moet de arbeid af en toe onderbroken worden, en meer bepaald eenmaal per week: op zondag.

Deze argumentatie, die de overweging van de «menselijke waardigheid» in de plaats stelt van de wil van God, zoals die klaar en duidelijk uitgedrukt wordt in de geboden van de Kerk, toont aan hoezeer de CULTUS VAN DE MENS de plaats heeft ingenomen van de CULTUS VAN GOD. Sinds wanneer? Sinds het Tweede Vaticaans Concilie.

Het gaat niet meer over het aanbidden van een «almachtige» God. Dit goddelijk attribut komt niet één keer voor in de apostolische exhortatie.

Het gaat niet meer over het opdragen van een «zoenoffer» om vergiffenis van zonden te verkrijgen en de genade om waardig te zijn te communie te gaan.

Het gaat niet meer over de schrik voor de hel, die in het vooruitzicht gesteld wordt van iedereen die de wetten van het ontvangen van de Eucharistie met voeten treedt door heiligschennis te plegen.

Het is jammer te moeten vaststellen dat onze Paus de geestelijke erfgenaam is en blijft van zijn voorgangers Paulus VI en Joannes-Paulus II, wanneer hij verklaart: «Het is precies in het kader van het Mysterie dat wij vieren dat wij de toestanden moeten aanklagen die in tegenspraak zijn met de waardigheid van de mens, voor wie Christus zijn bloed vergoten heeft. Zo bevestigen wij de hoge waarde van elke persoon» (nr. 89). Dit is echt het omkeren van de rollen: het is niet meer het Bloed van Jezus dat “kostbaar” is, maar de “menselijke persoon”. In plaats van op het ogenblik van de communie te zeggen: «DOMINE, NON SUM DIGNUS UT INTRES SUB TECTUM MEUM...», wordt het: «Treed binnen, Heer, ik ben waardig u te ontvangen omwille van de hoge waarde van mijn persoon»...

Tenslotte getuigt «SACRAMENTUM CARITATIS» op geen enkel ogenblik van verontwaardiging – heilige verontwaardiging – over de wantoestanden die de goddelijke liturgie op zovele plaatsen ontheiligen. Iedereen weet wat voor heiligschennende praktijken elke week opnieuw plaatsvinden! Maar Benedictus XVI beperkt zich tot een «aansporing».

Heel andere taal sprak de H. Pius X, die in zijn Brief over de Sillon (25 augustus 1910) schreef:

«Als Jezus goed is geweest voor de verdwaalden en de zondaars, dan heeft Hij toch hun afwijkende overtuiging niet gerespecteerd, hoe gemeend die ook leek te zijn: Hij heeft hen allemaal bemind om hen te onderrichten, te bekeren en te redden. Als Hij de nederigen heeft opgericht, dan was dat niet om hen te inspireren tot het gevoel van een onafhankelijke waardigheid die in opstand komt tegen de gehoorzaamheid. Als zijn hart overliep van zachtaardigheid voor de zielen van goede wil, dan heeft hem dat anderzijds niet belet om van een heilige verontwaardiging blijk te geven tegenover hen die het Huis van God ontheiligen, tegenover de ellendelingen die de kleinen ergernis geven, tegenover de gezagsdragers die het volk doen bezwijken onder zware lasten zonder zelf een vinger uit te steken om die last te verlichten. Hij is even sterk als zacht geweest. Hij heeft strenge taal gesproken, hij heeft bedreigd en gestraft, wetend en ons onderrichtend dat de schrik vaak het begin van de wijsheid is en dat men soms een lidmaat moet afhakken om het hele lichaam te redden.»

Er is maar één oplossing: **het Tweede Vaticaans Concilie, zijn fameuze “opening” op de wereld en zijn knieval voor de “eisen” van de wereld verwerpen.** Zolang dat niet gebeurt, zal elke «aansporing», hoe goed bedoeld ook, een slag in het water blijken te zijn.

broeder Bruno van Jezus

« DE GROOTSTE PORTUGEES » SALAZAR EN HET LAND VAN MARIA

In maart van dit jaar riepen de Portugese televisiekijkers Dr. Antonio de Oliveira Salazar, die van 1932 tot 1968 als premier over Portugal regeerde, uit tot grootste landgenoot aller tijden. Het bericht sloeg velen, ook bij ons, met verstomming. Was Salazar geen "dictator" en een "fascist" die zijn eigen volk op onmenselijke wijze behandeld had? Zelden werd inderdaad over een historische figuur zoveel onwaarheid verteld. Een portret van de uitzonderlijke staatsman die door Onze-Lieve-Vrouw van Fatima aan haar geliefde land geschonken werd.

TOEN de « Engel van Portugal » in de zomer van 1916 aan de drie herderskinderen van Aljustrel verscheen en hen met aandrang vroeg om te bidden en zich op te offeren opdat hun vaderland vrede zou kennen, was de toestand waarin Portugal verkeerde allesbehalve rooskleurig. Acht jaar tevoren, op 1 februari 1908, waren koning Carlos I en zijn oudste zoon Luiz in Lissabon vermoord door twee huurmoordenaars die betaald waren door het geheim genootschap *Carbonaria*, dat van Portugal een antiklerikale en liberale republiek wilde maken.¹ De aanslag betekende de doodsteek voor de acht eeuwen oude monarchie, die overigens nog maar een schim was van wat zij in de Gouden Eeuw geweest was. De troonopvolger, de 19-jarige Manuel II, was niet voorbereid op het koningschap en kon niet terugvallen op een staatsman van formaat om de kroon te redden.

EEN ANTIKLERIKALE REPUBLIEK

Iedereen verwachtte dat de republikeinse revolutie in de loop van het jaar 1910 zou uitbreken; er waren zelfs al buitenlandse journalisten naar Lissabon gereisd om getuige te zijn van het einde van het koningschap. Op 4 oktober 1910 was het zover: enkele opstootjes en een paar geweerschoten volstonden om de koning te doen aftreden en tot ballingschap te dwingen. Een kleine maar vastbesloten klik vrijmetselaars nam de macht over.

De nieuwe regering vaardigde onmiddellijk een reeks wetten uit die tegen de katholieke Kerk gericht waren. De wet van 1759 waarmee markies de Pombal de jezuïeten uit Portugal had verdreven, werd terug van kracht. Ook de wet-Aguiar uit 1834, die het wettelijk statuut van alle kloosters en religieuze orden had afgeschaft, kwam opnieuw in voege. Vervolgens werden de zgn.

"familiale wetten" afgekondigd: het huwelijk werd herleid tot een burgerlijk contract en echtscheiding werd gelegaliseerd. Kort daarna werd het godsdienstonderwijs in de scholen afgeschaft, kwam er een verbod op religieuze geloften, mochten geestelijken geen soutane meer dragen en werd de crematie van lijken toegestaan... Op 20 april 1911 tenslotte werd de wet op de scheiding van Kerk en Staat gestemd. Afonso Costa, tot eerste-minister benoemd in 1913, maakte zich sterk dat binnen het tijdsbestek van twee generaties het Rooms-katholicisme in Portugal zou uitgeroeid zijn.²

Ondertussen bood het regime steeds minder politieke stabiliteit. Geen enkele regering hield het lang uit, en vaak werd het ontslag veroorzaakt door grote stakingen – de republikeinse grondwet stond staken toe – die meestal gepaard gingen met gewelddadige rellen. Ook financieel ging het snel bergaf: de nieuw ingevoerde munt, de *escudo*, verloor in een steeds sneller tempo zijn waarde. Toen brak de Eerste Wereldoorlog uit, waarin Portugal door zijn bondgenoot Groot-Brittannië meegesleept werd.

« Het economisch faillissement, nog verzwaaard door de deelname aan de Eerste Wereldoorlog, ging gepaard met wanorde, anarchie en felle politieke twisten. Regelmatig braken er stakingen uit of waren er straatrellen, terwijl de ene spookregering steeds vlugger de andere opvolgde. Aanslagen en moorden waren schering en inslag, en schiepen een klimaat van burgeroorlog. De vrijmetselaarsloges, stevig verankerd in heel het land sinds het antikatholiek regime van de markies van Pombal in de achttiende eeuw, hadden de touwtjes in handen. De nieuwe machthebbers gaven uiting aan hun fanatisme door een verbeterd antiklerikale politiek te voeren, die overigens heel hun aandacht opsloopte.

Ontmoeting tussen Dr. Oliveira Salazar en zuster Lucia in Fatima op 13 mei 1967. Salazar bezocht de boodschapper van Onze-Lieve-Vrouw ook verscheidene keren in de Karmel van Coïmbra en onderhield een briefwisseling met haar.

(1) Zie Charles E. Nowell, *A History of Portugal*, Fr. vert. Parijs 1953, pp. 251-253. Het genootschap haalde zijn naam en zijn inspiratie bij de beruchte Italiaanse *carbonari*. – (2) Aangehaald in Broeder Michel van de H. Drievaldigheid, *Toute la vérité sur Fatima. II. Le Secret et l'Église*, uitg. CRC 1986, p. 198. Zie ook Nowell, *op. cit.*, p. 268.

« *De Portugese Kerk kon het essentiële redden door de richtlijnen van de H. Pius X te volgen : haar geloof, dat vrij bleef van elke besmetting door liberale of revolutionaire ideeën, en haar eenheid, waarvan de banden aangehaald werden door de vervolging. Maar jammer genoeg kon zij geen weerwerk bieden tegen de diabolische revolutie die met haar vernietigend werk alle domeinen van het leven bestreek. Want vergeten we niet dat slechte wetten altijd uiterst schadelijk zijn en ogenblikkelijk leiden tot aantasting van de moraal bij de bevolking* » (Broeder François van Maria ter Engelen, *Fatima, joie intime, événement mondial*, uitg. CRC 1991, p. 182).

Kanunnik Casimir Barthas beschrijft de situatie als volgt : « *De vrijheid van godsdienstbeleving onderging zware tegenkanting. De beoefening van de goede werken en het apostolaat werden nagenoeg onmogelijk gemaakt. De religieuze orden en congregaties werden afgeschaft of lamgelegd. De seminaries liepen geleidelijk aan leeg en de geestelijkheid, die verarmd was en van haar bewegingsvrijheid beroofd, was bovendien niet talrijk genoeg om een echt geestelijk leven in stand te houden. De gemuilkorfde katholieke pers was herleid tot enkele provinciale weekbladen zonder werkelijke invloed op de bevolking. De tijden waren slecht, en de toekomst zag er nog somberder uit* » (*Fatima, merveille inouïe*, 1942, pp. 245-246).

EEN EERSTE NEDERLAAG VAN DE VRIJMETSELARIJ

Op het moment dat de anarchie het land naar de afgrond voerde, kondigde de staatsgreep van **Sidonio Pais** een katholieke en nationale heropleving aan. Het optreden van deze militaire bevelhebber « tegen de demagogie van de democraten », vanaf 5 december 1917, werd door de gewone Portugezen met vreugde begroet, temeer omdat het land kort na het grote zonnwonder van Fatima op 13 oktober van hetzelfde jaar een opmerkelijke heropleving van geloof en volksdevotie kende.

Het regime van Sidonio Pais « *knoopte onmiddellijk terug aan bij de beste nationale tradities en nam om te beginnen alle noodzakelijke maatregelen om de schade te herstellen die de revolutie van 1910 aan de Kerk had toegebracht. Na zeven jaar gewelddadige vervolging en na een eeuw in de ban van de samenleving geslagen te zijn hervond de Kerk plotseling, als bij wonder, alle vrijheden waarop zij recht heeft en die zij nodig heeft om haar werk van redding van de zielen te kunnen volbrengen* » (Broeder François, *op. cit.*, p. 183).

Sidonio Pais werd helaas het slachtoffer van een moordaanslag op 14 december 1918. De voormalige vrijmetselaar, die zo resoluut een katholieke politiek gevoerd had, stierf op een operatietafel in een kliniek in de hoofdstad met een kruisbeeld aan zijn door kogels doorzeefde borst gedrukt. Maar zijn werk was niet tevergeefs geweest : de republikeinen die na hem opnieuw aan de macht kwamen, slaagden er niet in de antiklerikale wetten

opnieuw in te voeren. De Kerk had haar vrijheid teruggewonnen en zou die niet meer moeten afgeven.

SALAZAR, HET WERKTUIG VAN DE VOORZIENIGHEID

Tussen 1918 en 1926 zakte de Republiek steeds verder weg in het moeras van onbekwaamheid en immobilisme, terwijl de waarde van de escudo alsmaar achteruitging en de staatsschuld onheilspellend toenam. In het jaar 1920 telde Portugal maar liefst acht verschillende regeringen ; één ervan duurde slechts vierentwintig uur. Begin 1926 barstte een groot bankschandaal los dat de Portugezen als een diepe vernedering aanvoelden en dat het regime zijn laatste restje prestige kostte.

« *Op 28 mei 1926 brak in Braga, de hoofdstad van het katholieke bastion van het noorden, een militaire opstand uit. Op hetzelfde ogenblik namen 200.000 gelovigen deel aan een mariaal congres waarop de nuntius de heropleving van Portugal had toegeschreven aan de verschijningen van Fatima. Vanuit een venster van zijn commandopost nam generaal Gomes da Costa de processie van de congressisten in ogenschouw die zich naar de Sameiro begaf, het grote nationale heiligdom toegewijd aan de Onbevleete Ontvangenis. Deze met roem beklede generaal die de leiding van de opstand op zich genomen had, leidde zijn troepen naar de hoofdstad terwijl generaal Carmona hetzelfde deed vanuit Evora in het zuiden* » (Broeder François, *op. cit.*, p. 184).

De opmars beantwoordde zozeer aan de verwachting van de ganse natie « *dat op drie dagen tijd heel het land er zich bij aansloot. De staatsgreep zegevierde zonder dat er één kogel afgevuurd werd of één druppel bloed vergoten werd – een uniek feit in de geschiedenis van de militaire opstanden in Portugal. De gelovigen schreven dit toe aan een speciale bescherming vanwege de Maagd van de Sameiro.* »¹

De generaals hadden het beste voor met Portugal, maar ze wisten hoegenaamd niet hoe ze de ronduit catastrofale financiële situatie die door de Republiek was nagelaten moesten oplossen. De staatsschuld per hoofd van de bevolking was groter dan die van gelijk welk ander Europees land. Tenslotte leek er nog maar één redmiddel te zijn : geld lenen uit het buitenland. « *De Volkenbond bood na onderzoek twaalf miljoen pond sterling aan, maar op één voorwaarde : een waarnemer zou door de Bond worden benoemd om controle uit te oefenen over de Portugese geldmiddelen.* »²

Tegenover dit vernederend schrikbeeld zaten de militaire leiders in het nauw. Op 27 april 1928 namen zij hun toevlucht tot de man die als enige in staat leek te zijn om Portugal te redden : Dr. **Antonio de Oliveira Salazar**, hoogleraar economie aan de universiteit van Coïmbra.

Salazar was op dat moment slechts aan weinigen bekend als financieel expert. Hij was overigens een erg bescheiden man, die niets liever wilde dan verder te kunnen doceren aan de universiteit waar hij zelf met de knapste cijfers afgestudeerd was. Hij was een overtuigd

(1) Pater José de Oliveira Dias, *Notre-Dame dans la piété populaire portugaise*, 1956, p. 630. – (2) Edward Brongersma, *Corporatief Portugal. Een bloemlezing uit de redevoeringen van Dr. de Oliveira Salazar, minister-president van Portugal*, Hilversum 1941, p. 18.

katholiek van een grote vroomheid, moreel hoogstaand en volkomen integer. De 39-jarige hoogleraar aarzelde lang voor hij het aanbod om minister van Financiën te worden aannam. Hij raadpleegde zijn geestelijke vader en bracht 's nachts verscheidene uren in gebed vóór het tabernakel in een privé-kapel door. De volgende ochtend woonde hij zoals elke dag de H. Mis bij en ging te communie. Daarna stond zijn besluit vast: « *Het is mijn plicht om ja te zeggen.* »¹

De voorwaarden die Salazar stelde vóór hij zijn verantwoordelijkheid opnam lieten aan duidelijkheid niets te wensen over: « *Absolute zeggenschap van het ministerie van Financiën over het gehele financiële leven van de staat, met recht van veto op alle ongewenst geachte uitgaven. En hij herinnerde eraan dat er nog dagelijks treinen liepen van Lissabon naar Coïmbra, dat hij nog dagelijks bereid stond naar zijn oude universiteitsstad terug te keren wanneer hij niet de noodzakelijke steun en bereidheid tot offers vond* » (Brongersma, op. cit., p. 6).

Hij voegde er nog het volgende aan toe: « *Het zou vergeefs zijn te hopen dat de levensomstandigheden in Portugal zich plotseling, als door toverkracht, zullen wijzigen. Er valt zelfs weinig te bereiken als het land niet bereid is alle onvermijdelijke offers te brengen en mij te volgen in vertrouwen op mijn inzicht en mijn eerlijkheid. Ik vraag om volstrekt vertrouwen, maar men moet het mij schenken in alle kalmte en gemoedsrust; ik wil geen vlagen van overdreven enthousiasme noch van voorbarige moedeloosheid. Ik zal het land voorlichten over de weg die ik denk te volgen, over mijn beweegredenen en over alles wat niet reeds in zichzelf zijn verklaring vindt. [...] Ik weet precies wat ik wil en waar ik heenga, maar men moet niet van mij verlangen dat ik het einddoel bereik in een paar maanden. Intussen kan het land vrijelijk onderzoeken, voorstellen doen, bezwaren kenbaar maken en van gedachten wisselen – als het maar weet te gehoorzamen als het moment van bevelen is gekomen.* » Geen holle woorden, geen mooipraterij, geen populariteitszucht, maar een eerlijk antwoord van een man die vrijuit kon spreken omdat hij aan geen enkele partij en aan geen enkele belangengroep gebonden was.

SPECTACULAIRE RESULTATEN

Twee maanden later legde Salazar een begroting op tafel die afsloot met een overschot van anderhalf miljoen escudo's. Op enkele jaren tijd slaagde hij erin om de staatsschuld, in binnen- en buitenland, volledig af te lossen. De goudvoorraad, die bij zijn aantreden uitgeput was, bracht hij terug op peil. De rente werd verlaagd tot 3, 25 %. Hij stichtte een kredietwezen voor landbouw en industrie en maakte een einde aan de grote werkloosheid waaronder Portugal gebukt ging. De sinds 1891 voortdurend devaluerende munt werd in 1931 gestabiliseerd en aan het Engelse pond gekoppeld.

« *En desondanks werden de belastingen niet onredelijk verhoogd, werden moderne verkeerswegen aangelegd*

over duizenden kilometers, onderging het spoorwegnet uitbreiding, kregen honderden steden en dorpen aansluiting op telefoon, waterleiding en elektriciteit. Men zag nieuwe radiozenders, havens, kanalen, indijkingen, ontginningen, bebossingen, scholen, faculteiten, bibliotheken, sanatoria en ziekenhuizen tot stand komen. Stadswijken van moderne, goedkope arbeiderswoningen kwamen bij alle industriecentra. Koopvaardij en luchtvaart werden georganiseerd. De kolonies ontwaakten uit hun eeuwenlange verdoving. Op de Taag lag weer een oorlogsvloot en het leger kreeg een moderne bewapening (Brongersma, op. cit., pp. 19-20).

Een campagne die de sterke man van Portugal met bijzonder veel zorg ter harte nam, was die tegen het analfabetisme. Vóór 1910 konden vier van de vijf Portugezen niet lezen of schrijven, en de Republiek had bitter weinig gedaan om aan deze situatie te verhelpen. Dankzij de overschotten op de begroting kon Salazar werk maken van de ontwikkeling en de verbetering van het schoolstelsel. In 1940 was het aantal ongeletterden al teruggelopen tot minder dan de helft van de bevolking.

Tijdens een toespraak op het Eucharistisch Congres in Braga in 1924 had Salazar op prachtige wijze de christelijke visie op de politieke macht verwoord: « *NIET VERLANGEN NAAR DE MACHT ALS NAAR EEN RECHT, MAAR DIE MACHT ONTVANGEN EN UITOEFENEN ALS EEN PLICHT. DE STAAT BESCHOUWEN ALS DE DIENST VAN GOD VOOR HET ALGEMEEN BELANG.* »²

Op 12 mei 1929 begaf Salazar zich naar Fatima, in het gezelschap van generaal Carmona en verschillende leden van de regering. Dit officiële eerbewijs van de hoogste gezagsdragers aan Onze-Lieve-Vrouw van Fatima symboliseerde de schitterende gedaanteverandering van Portugal, dat op enkele jaren tijd overgegaan was van het afschuwelijkste maçonniek regime naar een nationale regering die de Kerk zonder complexen voluit steunde.

DE CORPORATIEVE STAAT

Met de gezondmaking van de financiële en economische toestand was het meest dringende probleem verholpen, maar Salazar wist dat dit alleen maar een begin kon zijn. Blijvende beterschap kon slechts gewaarborgd worden als Portugal op een geheel nieuwe leest geschoeid werd. Daarom publiceerde Salazar, ondertussen hoofd van de regering geworden, op 28 mei 1932 het ontwerp van een nieuwe grondwet. Na ruime gelegenheid tot bespreking en bijsturing werd de constitutie van de *ESTADO NOVO* een klein jaar later bij plebisciet met een overweldigende meerderheid aanvaard.

« *De Nieuwe Portugese Staat kenmerkt zich door een autoritair en corporatief karakter. De leidende staatsorganen zijn toegerust met grote bevoegdheden, maar tegelijkertijd is er zorgvuldig voor gewaakt dat zij de door de wet getrokken grenzen niet te buiten kunnen gaan. [...] Maar oneindig veel belangrijker dan deze structuur der hoogste staatsorganen is voor Salazar het “werkelijke land”, de volksgemeenschap, de Natie, en de*

(1) Voor deze gegevens zie Louis Mégevand, *Le vrai Salazar*, 1958, pp. 72-73. – (2) Geciteerd door Broeder Michel van de H. Drievuldigheid, *Toute la vérité sur Fatima. II. Le Secret et l'Église*, p. 237.

wijze waarop deze – zelf weer georganiseerd in gezinsverband, beroepsverband (corporatie) en plaatselijk verband (buurtschap, gemeente, provincie) – het bestuursleven van de Staat beïnvloedt. De Staat is slechts de vorm die de kostbare inhoud, de Natie, omsluit en beschermt. Niet de macht van de Staat, maar het geluk van de Natie is het einddoel van de constitutionele voorschriften » (Brongersma, op. cit., pp. 21-22).

In mei 1936, ter gelegenheid van de tiende verjaardag van de staatsgreep, verklaarde Salazar in Braga tegenover een menigte van tachtigduizend Portugezen die hem toejuichten : « Wij zijn gekant tegen alles wat internationalisme is, tegen het communisme, tegen het socialisme, tegen het syndicalisme waarvoor alleen rechten tellen, tegen alles wat de familie en het gezin tegenwerkt, verdeelt of ontbindt, tegen de klassenstrijd, tegen hen die geen Vaderland en geen God erkennen, tegen de slavernij van de arbeid, tegen een puur materialistische opvatting van het leven, tegen het geweld als uitgangspunt van het recht. Wij zijn gekant tegen alle grote ketterijen van de huidige tijd. Wij zijn antiparlementair, antidemocratisch, antiliberaal. Wat wij nastreven is de vestiging van een corporatieve staat. »

Het corporatisme van Salazar verwerpt het individualisme van de Rechten van de Mens : « Het politiek liberalisme van de 19de eeuw heeft ons “de burger” gegeven, een individu, losgemaakt van het gezin, van zijn klasse, van zijn beroep, van zijn cultureel milieu, van zijn economische groep. Deze “burger” kreeg, als bron van de nationale soevereiniteit, het recht om desgewenst tussenbeide te komen in het staatsbestuur. Deze “burger” van het liberalisme was, alles wel beschouwd, niet meer dan een abstractie, een foutief of onvoldoende begrip. Om een reëel uitgangspunt voor onze staatsorde te vinden zullen wij ons veeleer moeten begeven in de richting van de natuurlijke groeperingen » (toespraak op 30 juli 1930).

Door zich te baseren op de natuurlijke samenstelling van de maatschappij komt de Portugese staatsman achtereenvolgens tot de gezinnen, de buurtschappen, de parochies, de gemeenten, de beroepscorporaties als levende organismen van de Natie waarop de staatsordening moet gebouwd worden. Het gezin is de basiscel, en dus zijn het de gezinshoofden die stemrecht hebben en niet de afzonderlijke individuen. « Ik geloof niet in het algemeen stemrecht », aldus Salazar. « Want de individuele stem houdt geen rekening met de menselijke verschillen. Ik geloof niet in de gelijkheid maar in de hiërarchie. Ik geloof niet in de vrijheid maar in de vrijheden. De vrijheid die niet buigt voor het nationaal belang, die vrijheid heet anarchie en vernietigt de natie. »¹

In deze visie is partijpolitiek per definitie uitgesloten. « De natie streeft instinctief naar eenheid, de partijen naar verdeeldheid. »² Salazar was ten tijde van de Republiek trouwens ooit volksvertegenwoordiger geweest voor de katholieke partij. « Maar hij zetelde slechts één dag. Onmiddellijk was hij overtuigd dat met het parle-

ment niets aan te vangen was. Hij nam ontslag en liet de politiek in de steek. »³

Alles wat een natie aan waarden bezit, moet kunnen gebruikt worden voor het welzijn van die natie. Elk systeem dat ertoe leidt dat de beste elementen van een land worden versnipperd over aan elkaar tegengestelde groepen, is een factor van vernietiging en moet bijgevolg volgens Salazar worden verworpen. De *particratie* is tegengesteld aan het algemeen belang.

Op zijn post en met al de capaciteiten die hij had heeft Salazar Onze-Lieve-Vrouw van Fatima geholpen om Portugal te redden. En de H. Maagd heeft hem van haar kant bijgestaan om alle stormen te trotseren, waarin hij ongetwijfeld zou ten onder gegaan zijn zonder haar welwillende bescherming én de steun van de Kerk. Het hoofd van de Portugese Kerk, kardinaal Cerejeiro, was hoogleraar geschiedenis geweest aan de universiteit van Coïmbra en was daar een persoonlijke vriend van Salazar geworden. Op 18 november 1928 was hij tot patriarch van Lissabon aangesteld, en zowel door zijn functie als zijn grote bekwaamheid werd hij al snel de onbetwiste geestelijke leidsman van het ganse Portugese episcopaat. Samen met Salazar was hij gedurende veertig jaar de providentiële bewerker van de geestelijke en nationale wedergeboorte van hun beider vaderland.

GEVRIJWAARD VAN DE RODE TERREUR

Ondertussen waren de Verschijningen van Onze-Lieve-Vrouw in Fatima officieel erkend door de bisschop van Leiria, op 13 oktober 1930. De geestdrift onder de Portugezen was onbeschrijflijk. De bisschoppen besloten daarop om op 31 mei 1931 als dankzegging een grote bedevaart te organiseren waarop zij gezamenlijk Portugal plechtig zouden toewijden aan het Onbevlekt Hart van Maria. Deze consecratie vond inderdaad plaats in aanwezigheid van driehonderdduizend gelovigen die vanuit heel Portugal op de *Cova da Iria* waren samengestroomd. Zij verhoogde nog de genadegaven die de Koningin van de Hemel over haar geliefde land uitstrooide, en bewerkte meer bepaald dat Portugal gevrijwaard zou blijven van de verschrikkelijke ramp die op hetzelfde moment het buurland Spanje trof.

In mei 1936 ontmoetten de bisschoppen van Portugal elkaar naar jaarlijkse gewoonte in Fatima, om gedurende tien dagen de geestelijke oefeningen van Sint-Ignatius te volgen. De evolutie van de toestand in Spanje, waar het *Frente Popular* in februari de verkiezingen had gewonnen, hield hen in sterke mate bezig. Met afgrijzen hadden zij gehoord van de verschrikkingen van de rode terreur, het afbranden van kloosters en kerken en de gruwelijke moordpartijen waarvan geestelijken het slachtoffer waren. Het gevaar voor Portugal was bijzonder groot : vanuit menselijk oogpunt beschouwd was het bijna onvermijdelijk dat de revolutionaire besmetting ook « het land van Maria » zou treffen. Het grote Geheim van 13 juli 1917 begon bittere realiteit te worden : « Rusland zal zijn dwalingen over de wereld verspreiden

(1) Aangehaald in Jacques Ploncard d'Assac, *Salazar*, Parijs 1967, p. 291. – (2) Salazar, *Discursos e notas politicas*, dl. IV, p. 467 (28 mei 1950). – (3) Frans Vandewyngaerden, *Een groot modern staatsman : Salazar. Zijn werk*, Zoutleeuw 1940, p. 9.

door oorlogen op te wekken en vervolgingen tegen de Kerk. De goeden zullen gemarteld worden... »

« De bisschoppen legden daarom gezamenlijk een plechtige gelofte af die ze dat jaar nog geheim hielden : ze beloofden dat ze op 13 mei 1938 aan het hoofd van een nationale bedevaart naar de Cova da Iria zouden komen voor een plechtige dankzegging ten overstaan van de H. Maagd, de Moeder Gods, in naam van heel de natie, als Zij voor Portugal de overwinning op het atheïstisch communisme en de weldaad van de vrede zou verkrijgen » (Broeder François, op. cit., p. 191).

Het « Land van Maria » ontsnapte inderdaad aan de revolutionaire besmetting die het buurland bijna vernietigde. Salazar gaf onmiddellijk zijn morele steun aan de kruistocht van generaal Franco die een aanvang nam op 18 juli 1936, vijf dagen na de brutale moord op de monarchistische politicus Calvo Sotelo, omdat hij begreep dat het in Spanje « niet ging om de strijd van het leger tegen de parlementaire democratie, maar wel tegen het communisme in Spanje » (Ploncard d'Assac, op. cit., p. 134). De Portugese regeringsleider nam vervolgens de portefeuille van Oorlog in eigen handen, om in de crisissituatie die het Iberisch schiereiland doormaakte – en die het voorspel tot de Tweede Wereldoorlog vormde – persoonlijk over de veiligheid en de onafhankelijkheid van Portugal te waken. In juli 1937 overleefde hij een bomaanslag toen hij op weg was om de H. Mis bij te wonen. Hij bleef ongedeerd en ging gewoon naar de kerkdienst alsof er niets gebeurd was. Toen men daarna aandrong dat hij zou gaan rusten, antwoordde hij : « Neen. Vermits God niet wou dat ik stierf, ga ik verder werken » (cf. Ploncard d'Assac, op. cit., p. 140).

Toen in 1938 alle gevaar uiteindelijk geweken was en de nederlaag van de « Roden » in Spanje nog slechts een kwestie van maanden was, bracht kardinaal Cerejeira in volgende bewoordingen dank :

« Ons hart springt op van vreugde nu wij mogen vaststellen dat ons vertrouwen in de Patrones van Portugal niet teleurgesteld werd. **Sinds Onze-Lieve-Vrouw van Fatima in 1917 verschenen is, is een speciale zegening van God over het Portugese land neerge-daald...** Als we terugblikken op de twee jaren die verstreken zijn sedert onze gelofte, dan kunnen we alleen maar erkennen dat de onzichtbare hand van God Portugal beschermd heeft, door de gesel van de oorlog en de pest van het atheïstisch communisme ver van ons te houden » (Broeder François, op. cit., p. 191).

« HET ENIGE LAND VAN EUROPA DAT VREDE KENT »

Bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog wou Salazar zich niet laten meeslepen in het ideologisch conflict tussen de Westerse democratieën en de As-mogendheden. Voor hem telde alleen het belang van zijn vaderland. Hij koos daarom voor strikte neutraliteit. « Duitsland heeft ons laten weten », verklaarde hij op 9 oktober 1939 tegenover de Nationale Vergadering, « dat het in het geval dat Portugal voor de neutraliteit kiest, de onschendbaarheid van ons land en van onze overzeese bezittingen zal respecteren. Engeland heeft ons, in naam van ons bondgenootschap en onze eeuwenlange vriendschap, niets gevraagd dat ons ertoe dwingt om deel te nemen aan het conflict. Er is voor ons in deze oorlog geen enkel specifiek en rechtstreeks belang dat we moeten verdedigen. »

In 1942 ontmoette de Portugese eerste-minister generaal Franco in Sevilla. Beiden bevestigden hun voornemen om het Iberisch schiereiland neutraal te houden. Salazar was doordrongen van het belang van die opstelling, voor zijn eigen volk maar ook voor het doodbloedende Europa : « Als men bedenkt hoe kostbaar die kleine uithoeken zijn waar het leven niet bepaald wordt door wanhoop en haat, en waar het menselijk medevoelen

DE DEVOTIE VAN EEN KATHOLIEK STAATSMAN

Alle zon- en feestdagen woonde Salazar de H. Mis bij in de privé-kapel van zijn ambtswoning. Hij fungeerde daarbij zelf als misdienaar. Vooraf bracht hij het altaar in gereedheid, een taak die hij aan niemand anders wou overlaten. Het was ook in die kapel dat de mei-maand, de maand van Maria, bijzonder gevierd werd. Hij hield zielsveel van de liederen ter ere van de H. Maagd die bij die gelegenheid gezongen werden.

Op de tafel in zijn kamer stond een afbeelding van Onze-Lieve-Vrouw van Fatima.

Wanneer men hem over haar sprak, was hij zo ontroerd dat er soms tranen in zijn ogen opwel-

den. « Onze-Lieve-Vrouw is voor mij een intieme vriendin », zei hij.

De wedergeboorte van Portugal schreef hij toe aan Fatima.

Enkele dagen vóór zijn dood vertelde hij dat hij als student een "pact" gesloten had met de Maagd Maria. « Sindsdien », zo zei hij, « heb ik altijd haar heel bijzondere bescherming ervaren. »

In zijn ambtswoning werd Onze-Lieve-Vrouw elke dag geëerd met het opzeggen van het rozenhoedje. Het dienstpersoneel reciteerde het gezamenlijk. Wegens zijn drukke werkzaamheden bad Salazar het rozenhoedje alleen, elke avond, op het moment waarop de anderen zich terugtrokken om te

gaan slapen. Betrouwbare getuigen verzekeren dat de eerste-minister 's nachts langdurig bad in zijn privé-kapel.

Toen hij te weten kwam dat er fel campagne gevoerd werd tegen de Rozenkrans, zei hij woordelijk : « Men is bezig het reciteren van het rozenhoedje terzijde te schuiven. Wat een catastrofe ! Als men ophoudt met het rozenhoedje op te zeggen zal men zien wat de gevolgen zijn... Onze-Lieve-Vrouw houdt heel veel van deze devotie die in ons vaderland absoluut moet behouden worden. »

« Salazar e Nossa Senhora »

Mensagem de Fátima, juli-aug. 1971, p. 4

geen onderscheid maakt tussen volkeren en rassen maar enkel tussen lijden en nood... » (Ploncard d'Assac, op. cit., p. 192). Lissabon was in die jaren het toevluchts-oord voor heel wat vluchtelingen uit Europa, Joden en anderen, die er een warm onthaal vonden.

Met grote omzichtigheid en veel gevoel voor diplomatie leidde Salazar zijn land zonder kleerscheuren door de Wereldoorlog. Toen de vijandelijkheden voorbij waren sprak hij de Nationale Vergadering als volgt toe : *« De Voorzienigheid heeft gewild dat wij het conflict zijn kunnen doorkomen zonder er op een directe of actieve wijze in meegesleurd te worden. Wij zijn aan de zijlijn blijven staan van de grote passies die de volkeren verdeeld hebben. Laten we de vrede zegenen ! Meer zeg ik niet. Op dit plechtige, om niet te zeggen heilige moment is mijn hart slechts vervuld van een grote dankbaarheid jegens de Voorzienigheid voor haar erbarmen, en van gebeden opdat haar Licht de mensen die verantwoordelijk zijn voor het lot van de wereld zou verlichten. »*

DE CRISIS VAN 1945

Na de oorlog moest Salazar het hoofd bieden aan de druk van de Geallieerden om de corporatieve staat om te vormen tot een liberale democratie. Bovendien begonnen ook binnenlandse opposanten tegen de *Estado Novo* zich te roeren ; christen-democraten en liberale monarchisten verenigden zich in een “Beweging van democratische eenheid” – die overigens ook geïnfiltrerd werd door communisten – en lanceerden een gevaarlijke golf van contestatie, waarbij ze handig inspeelden op de duurre van het leven ten gevolge van de oorlogsprikelen. Om zijn tegenstanders in snelheid te nemen schreef Salazar verkiezingen uit voor de Nationale Vergadering die zouden plaatsvinden op 18 november 1945.

Op 7 november schreef zuster Lucia een belangrijke brief aan Mgr. da Silva, bisschop van Leiria, met betrekking tot deze verkiezingen. *« Mijn brief heeft tot doel om Uwe Excellentie te zeggen dat de goede God wil dat de achtbare Bisschoppen van Portugal tot het volk spreken gedurende de enkele dagen die ons nog resten vóór de verkiezingen, langs de weg van de geestelijkheid om en via de pers. Zij moeten zeggen dat Salazar de persoon is die Hij gekozen heeft om verder ons land te regeren, en dat het aan hem is dat het nodige inzicht en de genade zullen geschonken worden om ons volk te leiden op de wegen van de vrede en de welvaart »* (Broeder François, Jean-Paul Ier, *le Pape du Secret*, uitg. CRC 2003, pp. 175-176).

De bisschop zond de brief naar kardinaal Cerejeira, die de inhoud ervan onmiddellijk bekend maakte aan Salazar. De eerste-minister vond in de door zuster Lucia overgemaakte boodschap de noodzakelijke kracht om te vechten voor de legitimiteit van zijn gezag. Hij verklaarde de “Beweging van democratische eenheid” onwettelijk en liet haar centraal comité arresteren.

Bevrijd van elke vorm van contestatie, zowel binnen als buiten het regime, kon Salazar opnieuw in alle sereniteit regeren. Zoals hij zelf ooit gezegd had, werd hij slechts door één ambitie gedreven : *« Portugal doen leven zoals het altijd gewoon geweest is. »*

« AOS »

Op een mooie zonnige ochtend, de 27ste juli 1970, stierf Salazar in de bescheiden woning die hij betrok in Lissabon, in het huis zelf waar hij gedurende zijn hele politieke loopbaan gewerkt had. Twee jaar tevoren was hij door een hersenbloeding getroffen geweest, die het hem onmogelijk maakte nog langer zijn functie uit te oefenen.

Toen zijn kist naar buiten werd gedragen om overgebracht te worden naar het *Mosteiro dos Jerónimos*, in Belém aan de Taag, begon de stilzwijgende massa spontaan met witte zakdoeken te zwaaien, zoals het de traditie is in Fatima wanneer het beeld van de H. Maagd in processie wordt rondgedragen. De volgende dagen defileerde een onafgebroken stroom mensen voorbij het stoffelijk overschot.

Op 30 juli werd in de kloosterkerk een plechtige lijkdienst opgedragen. Daarna werd de kist over de reusachtige *Praça do Império* gedragen, waarna ze aan boord van een speciale trein werd gebracht waarop werd plaatsgenomen door het staatshoofd, de eerste-minister en driehonderd personen die de toelating hadden gekregen om Salazar op zijn laatste reis te begeleiden. Langs het gehele parcours dat de trein moest afleggen van Lissabon naar Santa Comba Dão, een tocht van vier uur, stond een immense massa opeengepakt, in de stations, langs de wegen en de velden, de vrouwen meestal geknield, de mannen blootshoofds, velen in tranen. De dankbare Portugese natie bracht een laatste eerbetoon aan de man van wie zij wist dat hij een geschenk van hun Hemelse Moeder was geweest.

Salazar werd volgens zijn eigen wens begraven op het kleine kerkhof van Vimieiro, het gehucht van Santa Comba Dão waar hij op 28 april 1889 als eenvoudige boerenzoon geboren was, in een omgeving van wijngaarden en olijfbomen op het platteland van de Beira Alta. Op zijn grafsteen staat niet eens zijn volledige naam, enkel drie initialen : AOS...

* * *

Toen bekend werd dat Salazar de uitverkiezing tot grootste Portugees aller tijden gewonnen had, wisten vele “democraten” geen blijf met hun woede en frustratie. *« Het bewijst hoe achterlijk de Portugezen zijn »*, sneerde iemand. Zoals onze landgenoten toen zij Pater Damiaan tot grootste Belg verkozen ?

Op de straat, bij de gewone mensen, waren echter heel andere geluiden te horen. Maria Alice Oliveira (77) uit Lissabon zei dat de uitslag aantoonde hoe ontevreden de Portugezen vandaag de dag zijn. *« Mensen van mijn leeftijd herinneren zich hoe Salazar stabiliteit en economische groei bracht en ons buiten de Tweede Wereldoorlog hield. »* José Alves Mota (44) kwam ook op voor de oud-premier : *« We hebben genoeg van het gebrek aan normen en waarden. Salazar staat voor eerlijkheid en directheid »* (getuigenissen aangehaald in *De Standaard* van 27 maart jl.).

redactie KCR

Op de prestigieuze jaarlijkse Veiligheidsconferentie van München in februari jl. gaf de Russische president Vladimir Poetin een magistrale uiteenzetting over de internationale toestand anno 2007. Hij bewees daarmee eens te meer dat hij de meest intelligente staatsman van onze tijd is, en een vredestichter in tijden van oorlog.

DE laatste ambtstermijn van Poetin als president van Rusland loopt af in 2008. De laatste jaren wordt hij in de Westerse pers steeds negatiever afgeschilderd, omdat hij het niet zo nauw zou nemen met de democratie. Toch moeten de tegenstanders erkennen dat Poetin enorm populair is bij de Russen... voor wie democratische “verworvenheden” zoals immobilisme, electorale compromissen en interne verdeeldheid blijkbaar niet op de eerste plaats komen.

« De Westerse kritiek », schrijft Jan De Volder in *Tertio* van 7 maart, « kan niet verhinderen dat Poetin in Rusland bijzonder populair blijft. Onder zijn bewind is Rusland, geholpen door de hoge energieprijzen, er immers aanzienlijk op vooruitgegaan. Uiteindelijk voerde hij datgene uit waarvoor hij was verkozen : hij bracht **zekerheid, veiligheid en eenheid** en zette Rusland weer op de kaart. »

Een peiling uitgevoerd in december 2006 door het Russisch Studiecentrum Joerij Levada, bekend om zijn onafhankelijkheid, wees uit dat slechts 16 % van de Russen wenst dat er in hun land een democratie naar Westers model zou komen. En 45 % is van mening dat de Europese Unie voor Rusland een gevaar vormt, waarbij als eerste reden wordt opgegeven het risico dat hun vaderland zijn financiële en industriële onafhankelijkheid zou verliezen, en als tweede reden het gevaar dat aan Rusland een vreemde cultuur zou opgelegd worden en dat het zijn politieke onafhankelijkheid zou verliezen.

In een commentaar op deze peiling gaf Gilles Favarel-Guarrigues van het Franse Studiecentrum voor internationale relaties (CERI) aan dat het diskrediet van het democratisch model in Rusland dateert van de jaren negentig : het wordt geassocieerd met de chaos die heerste onder de “regering” van Boris Jeltsin, toen de (financiële) ongelijkheid fors toenam en de werkloosheid haar intrede deed. « De zwarte periode van Rusland is die van de jaren negentig geworden »... nochtans de periode waarin de Russen de hoogste graad van vrijheid gekend hebben ! Is dat het « mirakel » van de « bekering van Rusland » dat verkregen werd door de zagezegde toewijding uitgesproken door Paus Johannes-Paulus II in 1984 ?

Op 10 februari ging in München de jaarlijkse Veiligheidsconferentie door die politieke leiders, militairen, ondernemers en experts van meer dan veertig landen bijeenbracht. Poetin hield er een fel opgemerkte redevoering. Nadat hij bij wijze van inleiding verklaard had dat hij « alle oppervlakkige beleefdheidsformules achterwege zou laten, net als de diplomatieke clichés die al even aangenaam zijn om te horen als ze

inhoudsloos zijn » ging hij meteen naar de kern van de zaak. Zij die Rusland, aldus Poetin, onophoudelijk lessen in democratie geven zouden er beter aan doen zélf « lessen te leren ».

Want met het einde van de Koude Oorlog is er ook een einde gekomen aan de bipolaire wereld waarin « twee supermachten met hun reusachtig strategisch potentieel de veiligheid in de wereld garandeerden ». In de plaats daarvan is « een unipolaire wereld » gekomen : « één centrum van gezag, één centrum van macht, één centrum van besluitvorming. » Washington gedraagt zich als wereldheerser...

« In die wereld is slechts één meester, één soeverein. » En dan haalt Poetin vlijmscherp uit naar het “democratische” Westen : « Dit heeft zeker niets te maken met democratie. Want democratie is toch, zoals iedereen weet, de macht van de meerderheid in het licht en de belangen van de minderheid. » De Verenigde Staten negeren heel ondemocratisch elk ander land en drijven gewoon hun zin door.

In plaats van Rusland lessen in democratie te geven moet men zich veeleer afvragen hoe het komt « dat oorlogen en lokale of regionale conflicten niet vermindert zijn. Het aantal slachtoffers van deze conflicten is niet minder talrijk geworden, integendeel, hun aantal is geweldig toegenomen in vergelijking met vroeger. »

Bijvoorbeeld in Irak : de dagelijkse tol aan doden ligt veel hoger dan onder Saddam Hoessein. Is het te verwonderen dat veel Irakezen al lang heimwee hebben naar de tijd van de dictator ? En van wie is dat de schuld ?

« Vandaag de dag zien we een haast ongecontroleerd over-gebruik van geweld, militair geweld, in internationale relaties. Geweld dat de wereld doet wegglijden in een afgrond van permanente conflicten. Als gevolg hiervan hebben we de kracht niet meer om een aanvaardbare oplossing te vinden voor welk conflict dan ook. Een politieke oplossing wordt ook een onmogelijkheid. »

Een duidelijke zinspeling op de chaos die de Verenigde Staten in Irak verwekt hebben, en van daaruit in heel het Nabije Oosten.

« We zien een groter en groter wordende minachting voor de grondbeginselen van het internationaal recht. Sterker nog, alle wettelijke normen, in feite zelfs bijna het hele rechtssysteem schuift op in de richting van één land. Eén land, en ik bedoel dan natuurlijk de Verenigde Staten, is zijn nationale grenzen te buiten gegaan op alle vlakken. Dit is zichtbaar in de economische, politieke, culturele en humanitaire regels die

het andere landen oplegt. Wie vindt dit goed? Wie is daar gelukkig mee?»

Het gevolg is dat «niemand zich nog veilig voelt – en ik wil dat onderstrepen – omdat niemand nog bescherming kan vinden achter het internationaal recht als achter een stenen muur die hem kan beschermen.»

Ouderwetse sovjetretoriek van een oud-KGB-er, zoals veel commentatoren achteraf lieten verstaan? Neen: Poetin is bang voor de gevolgen van de brutale politiek van macht en geweld die de V. S. voeren. Want geweld roept geweld op, en het gevolg is dat verschillende landen zich tot de tanden toe beginnen te wapenen – massavernietigingswapens inbegrepen.

«Het gebruik van geweld moet effectief een allerlaatste maatregel zijn, net zoals de doodstraf in de rechtssystemen van bepaalde landen. Maar vandaag worden we integendeel geconfronteerd met een tegengestelde tendens: een situatie waarin landen die de doodstraf zelfs niet willen toepassen op moordenaars en gevaarlijke criminelen wél zonder enig probleem deelnemen aan militaire operaties die men moeilijk als legitiem kan beschouwen en die de dood van honderden, zelfs duizenden burgers tot gevolg hebben!»

Besluit: de weg die de Amerikanen ingeslagen zijn kan alleen maar tot een wereldwijde ramp leiden. Omdat zij de alleenheerschappij claimen is de situatie uiterst explosief geworden. Wat we daar tegenover moeten stellen is «een redelijk evenwicht tussen de belangen van ALLE deelnemers aan de internationale dialoog.» Tegenover de oorlogsretoriek van Washington stelt Poetin een pleidooi voor internationaal overleg.

Moeten wij dan onverschillig blijven tegenover de verschillende interne conflicten die zich in bepaalde landen afspelen?

«Natuurlijk niet», zegt Poetin. «Maar beschikken wij over middelen om deze bedreigingen het hoofd te bieden? Jawel.» En hij geeft als voorbeeld de recente geschiedenis van Rusland. «Het sovjetregime heeft een vreedzame omvorming ondergaan, ondanks de grote hoeveelheid wapens – kernwapens inbegrepen – waarover het beschikte. Wil dat zeggen dat we nu maar halsoverkop moeten beginnen bombarderen en schieten?» Zoals de Amerikanen, met complete minachting voor het internationaal recht.

Gisteren in Kosovo, in Afghanistan, in Irak. Binnenkort in Iran? En overmorgen in... Rusland? Of in China?

ONTWAPENING

«Men moet zo te werk gaan dat het internationaal recht universeel is, evenzeer in de opvatting als in de toepassing ervan.» En eerst en vooral op het vlak van ontwapening. «Wij zijn met de Verenigde Staten overeengekomen om onze kernkoppen te verminderen tot 1700 à 2200 eenheden, tussen nu en 31 december 2012.» Hoeveel hebben de Russen er vandaag dan wel? De wereld is in elk geval verwittigd dat de Russische beer nog tanden heeft!

«Rusland heeft de bedoeling om zijn voornemen te respecteren.» Dus nog tweeduizend Russische kernwa-

pens in 2012. Daarmee kan overigens nog heel wat schade aangericht worden...

«Wij hopen dat onze partners ook zelf in alle doorzichtigheid zullen handelen, en er zich niet zullen toe laten verleiden om enkele honderden overtollige kernwapens achter de hand te houden “voor het geval dat”. Als de nieuwe Amerikaanse minister van Defensie dus zou aankondigen dat de Verenigde Staten hun overtollig arsenaal aan kernwapens niet zullen stockeren of onder de mat schuiven, dan vraag ik u om recht te staan en deze verklaring toe te juichen. Want het zou een heel belangrijke verklaring zijn.» Onder verstaan: omdat we op dit moment zo onze twijfels hebben over de Amerikaanse bedoelingen... De Amerikaanse minister van Defensie Robert Gates zal waarschijnlijk maar groen gelachen hebben.

Poetin draait het mes nog wat dieper in de wonde. Hij herinnert eraan dat «Star Wars» geen science-fiction meer is sedert «onze Amerikaanse partners er in het midden van de jaren tachtig in geslaagd zijn één van hun eigen satellieten neer te halen.» Maar militarisering van de ruimte is een schrikbeeld dat geen realiteit mag worden, aldus het Russische staatshoofd.

Het afslagen van een nucleaire aanval door in de ruimte een verdedigingssysteem te installeren is een project dat stamt uit de tijd van president Ronald Reagan. Het kreeg de bijnaam «Star Wars» of «Sterrenkrijg», naar de beroemde filmtrilogie. Hoewel het plan indertijd nogal erg futuristisch overkwam hebben de Amerikanen het concept van een ruimteschild ook na het einde van de Koude Oorlog nooit losgelaten. Zeker na de aanslagen van 9 september kwam het proces tot ontwikkeling van zo'n raketterschild in een hogere versnelling. De budgetten ervoor werden spectaculair verhoogd.

Poetin is terecht beducht voor de gevolgen van de Amerikaanse plannen. Daarom bereidt Rusland een voorstel van verdrag over de niet-ontplooiing van wapens in de ruimte voor: «Over afzienbare tijd zullen wij het naar onze partners sturen in de vorm van een officieel voorstel. Ik stel voor dat we samen aan dit document werken.»

Want de tijd dringt: Washington betreft namelijk ook Europa bij zijn militaire strategie. Op 29 januari van dit jaar maakte het Pentagon bekend dat het van plan is om antibalistische raketsystemen in Tsjechië en in Polen te plaatsen. Kostprijs: 1,2 miljard euro. Twee- tot vierhonderd Amerikaanse experts zouden bij de installatie betrokken worden. De officiële verklaring luidt dat de Verenigde Staten hiermee raketaanvallen vanuit het Nabije Oosten willen tegengaan. Het plan werd in Moskou meteen op wenkbrauwengefrons onthaald. De Russen laten zich niet zo snel voor de gek houden met verhalen over Al-Qaeda of de dreiging van Teheran. Zoals Poetin in zijn speech opmerkt:

«Geen enkele van de zogenaamde “schurkenstaten” beschikt over raketten met een reikwijdte van vijf- tot achtduizend kilometer die op die manier Europa zouden kunnen bedreigen. Sterker nog: een poging om vanuit

Noord-Korea een raket te lanceren in de richting van de Verenigde Staten over het grondgebied van Europa zou tegengesteld zijn aan de wetten van de ballistiek. »

Algemeen gelach in de zaal. Inderdaad, een raket-aanval van Noord-Korea op de Verenigde Staten via het luchtruim van Europa is weinig logisch...

Blijft dus de vraag: waarom willen de Amerikanen deze antiraketsystemen zo graag?

« NUCLEAR FIRST STRIKE »

« Van Osama Bin Ladens Al-Qaeda of landen zoals Noord-Korea en Iran gaat geen fundamentele dreiging uit van een verwoestende nucleaire aanval op het grondgebied van de Verenigde Staten », schrijft F. William Engdahl in *Global Research* van 20 februari 2007. Als dat wél zo was, dan zou een raketterschild verdedigbaar zijn. « Wat Washington niet zegt, maar waarop Poetin in München nu gealludeerd heeft, is dat het raketterschild helemaal niet defensief bedoeld is. **Het kadert in een offensieve strategie.** Als de V. S. over de mogelijkheid zouden beschikken om zichzelf af te schermen voor een mogelijk Russisch [of Chinees] nucleair antwoord op een kernaanval door de Amerikanen, dan betekent dit dat de V. S. bij machte zijn om de hele wereld, en niet alleen Rusland [en China], hun wil op te leggen » (ibid.).

Dat is wat Engdahl « WASHINGTON'S OBSESSION WITH NUCLEAR PRIMACY » noemt: het Amerikaanse streven om in de technologische mogelijkheid te verkeren ongestraft atoomwapens te kunnen inzetten, dat wil zeggen zonder te moeten bang zijn voor een vernietigende tegenaanval.

De *National Missile Defence Act* uit 1999 spreekt in dat verband duidelijke taal: « Het is de politiek van de Verenigde Staten om zo vlug als technologisch mogelijk is een effectief Nationaal Raketafweersysteem te ontplooiën, in staat om het grondgebied van de Verenigde Staten te beschermen tegen een beperkte nucleaire aanval. »

In de tijd van de Koude Oorlog overheerste de MAD-doctrine (« *mutuel assured destruction* »): de Verenigde Staten en de Sovjetunie waren militair zodanig aan elkaar gewaagd dat een nucleaire aanval gelijk stond met zelfmoord. Daardoor ontstond vanzelf een soort van evenwicht, gebaseerd op wederzijdse afschrikking. Maar bij « *nuclear primacy* » slaat de balans door in het voordeel van wie een afweerschild heeft: opeens wordt het mogelijk een atoomoorlog te winnen... Datgene wat tevoren nog ondenkbaar was, wordt jammer genoeg in al zijn afgrijselijkheid denkbaar.

Wat Poetin in München gedaan heeft, is niets minder dan het op de tafel leggen van de verborgen militaire agenda van de V. S. De commentatoren die zijn speech weghoorden als voorbijgestreefd anti-Amerikanisme hebben er dus niets van begrepen.

DE OMSINGELING VAN RUSLAND

In diezelfde offensieve politiek kadert volgens Poetin de systematische uitbreiding van de NAVO:

NATIONALISME ALS FUNDAMENT

« Wij beseffen dat we nog altijd maar aan het begin staan van de moeilijke weg naar het volledige en duurzame herstel van ons land. Hoe sterker onze maatschappij samenhangt, hoe vlugger en vertrouwvoller wij deze weg zullen afleggen en tot een goed einde brengen.

« De geestelijke eenheid van ons volk en de morele waarden die ons verenigen zijn even belangrijk voor de ontwikkeling als politieke en economische stabiliteit. Het is mijn overtuiging dat een samenleving ambitieuze nationale doelstellingen kan vooropzetten en bereiken op voorwaarde dat zij een gemeenschappelijk systeem van morele normen heeft. Wij zullen slechts in staat zijn om onze doelstellingen te realiseren als wij respect opbrengen voor onze Russische moedertaal, voor onze unieke culturele waarden, voor de nagedachtenis van onze voorouders en voor iedere bladzijde van onze nationale geschiedenis.

« Deze nationale schat is de basis om de eenheid en de soevereiniteit van ons land te verstevigen. Hij vormt het fundament voor ons dagelijks leven en de stevige ondergrond voor onze economische en politieke verwezenlijkingen. »

Poetin, jaarlijkse toespraak tot het Federaal Parlement, 26 april 2007.

« In 1999 werd een verdrag ondertekend over de conventionele strijdkrachten in Europa. Het was aangepast aan de nieuwe geopolitieke realiteit: de ontmanteling van het Warschaupact. Sindsdien zijn zeven jaren voorbijgegaan, maar slechts vier landen – waaronder de Russische Federatie – hebben het verdrag geratificeerd.

« De NAVO-landen hebben openlijk verklaard dat ze het verdrag niet zullen toepassen wat de clausules over de terugtrekking van de strijdkrachten op de “flanken” betreft, zolang Rusland zijn bases in Georgië en Moldavië niet teruggetrokken heeft. Ons leger verlaat Georgië volgens een versneld tijdsplan, zoals iedereen weet. In Moldavië verblijven nog 1500 militairen om de vrede te handhaven en om de munitiedepots uit de Sovjettijd te bewaken.

« Maar wat gebeurt er op hetzelfde moment? In Bulgarije en Roemenië verschijnen “vooruitgeschoven flexibele Amerikaanse bases”, die elk 5000 militairen sterk zijn. De NAVO schuift zijn fronttroepen tot vlak bij onze grenzen, terwijl wij de verplichtingen van het verdrag strikt naleven en niet reageren op deze acties.

« Het spreekt voor zich, denk ik, dat de uitbreiding van de NAVO niets te maken heeft met de modernisering van het bondgenootschap zelf, en evenmin met de veiligheid in Europa. Het gaat integendeel om **een ernstige provocatie** die het niveau van het wederzijdse vertrou-

wen naar beneden haalt. En wij hebben het recht openlijk te vragen **tegen wie deze expansie gericht is.** »

Waar is de tijd dat NAVO-secretaris-generaal Wörner in Brussel verklaarde (17 mei 1990): « *Het feit dat wij bereid zijn geen enkel NAVO-leger buiten Duits grondgebied te stationeren moet de Sovjetunie een sterke waarborg op veiligheid bieden.* » Tegen alle afspraken in breidde het transatlantisch bondgenootschap zich in de jaren negentig wél uit. En vrijwel onmiddellijk openden de Amerikanen luchtbases in Tsjechië, Polen, Bulgarije, Bosnië, Albanië en Macedonië. Dat de V. S. stokebrand spelen in Oekraïne, dat zij achter de schermen aan de touwtjes van de « Oranje Revolutie » trekken en dat zij proberen om hun invloed in dat land uit te breiden weet iedereen die de actualiteit met aandacht volgt.

Maar dat is nog maar de westkant van Rusland. Om de operaties in Afghanistan te ondersteunen, kregen de Amerikanen toestemming om bases in Kirgizië en Turkmenistan te gebruiken. Afghanistan zelf wordt gestaag van een uitgebreide militaire infrastructuur voorzien. Verder zijn er de bases in Saoedi-Arabië, de Golfstaten, Irak, Turkije, Pakistan, Zuid-Korea, de Filipijnen en Japan... Al met al ontstaat zo een halve cirkel van NAVO- of V. S.-bases rond de grenzen van Rusland.

IRAN IN HET VIZIER

In het Britse tijdschrift *The Spectator* schrijft Douglas Davis dat Israël onmogelijk kan leven met het gevaar van een Iraanse kernbom:

« *In de loop van de twaalf komende maanden zullen de Amerikanen of de Israëli's, of beiden samen, zo goed als zeker een militaire actie ondernemen tegen de Iraanse nucleaire installaties. En deze actie zal ongetwijfeld een kernaanval zijn. De militaire analisten in Israël denken dat een ingrijpen noodzakelijk is vooraleer Iran de nucleaire cyclus rond kan maken en kan beginnen met het vervaardigen van kernwapens.* »

« *De aanvallen zouden gericht worden tegen vier hoofdsites waar drieduizend wetenschappers werken aan de ontwikkeling op grote schaal van kernactiviteiten. Er zijn ongeveer zeventig nucleaire sites in Iran, maar de Amerikanen denken dat de vernietiging van een vijftiental goed uitgekozen doelwitten volstaat om het werk in voldoende mate te vertragen.* »

« *Het probleem is dat bepaalde Iraanse sites zo diep begraven zijn in de bodem dat conventionele wapens ze niet kunnen treffen. Sommige sites zijn zelfs bedekt met afwisselende lagen zand en cement om de inslag van bommen te absorberen. Deze voorzorgsmaatregelen zijn niet van aard om de analisten gerust te stellen. Als de Iraniërs vreedzame bedoelingen hebben, waarom proberen ze dan hun installaties onder de grond te verbergen en waarom hebben zij zich duizenden centrifuges aangeschaft om uranium te verrijken met het oog op de productie van wapens? De ongerustheid van Israël is*

dus gewettigd, en de vele provocaties van de Iraanse president lijken hen ertoe te willen verleiden om "eerst te schieten"... zodat hij zijn militaire reactie daarop kan rechtvaardigen » (6 januari 2007).

Poetin werpt zich op als bemiddelaar: « *Als de internationale gemeenschap geen redelijke oplossing vindt voor dit belangenconflict zal de wereld op zijn grondvesten daveren, ook in de toekomst, door dit soort destabiliserende crises.* »

« *Vorig jaar heeft Rusland voorgesteld om multinationale centra voor de verrijking van uranium op te richten. Wij gaan ermee akkoord dat deze centra niet alleen in Rusland tot stand komen maar ook in andere landen waar op wettelijke basis aan kernonderzoek voor burgerlijke doeleinden wordt gedaan. De landen die voor de ontwikkeling daarvan brandstof nodig hebben, zouden die kunnen krijgen door rechtstreekse participatie in deze centra, die natuurlijk onder de strikte controle van het Internationaal Agentschap voor Atoomenergie moeten staan.* » Zodat deze centra niet omgevormd kunnen worden tot arsenalen voor atoombommen.

« *De laatste initiatieven van de Amerikaanse president George W. Bush zijn in overeenstemming met de Russische voorstellen. Ik ben ervan overtuigd dat Rusland en de Verenigde Staten er allebei belang bij hebben dat het regime van de niet-verspreiding van massavernietigingswapens verstrengd wordt. Onze beide landen, die over het grootste arsenaal aan kernwapens beschikken, moeten ook de leiding nemen van het op punt stellen van strengere normen voor de verspreiding ervan. Rusland is daartoe bereid. Wij overleggen hierover met onze Amerikaanse vrienden.* »

Na een frontale aanval tegen de gevaarlijke politiek van de Verenigde Staten in het begin van zijn speech eindigt Poetin met een uitgestoken hand. Het is immers helemaal niet zijn bedoeling om een nieuwe Koude Oorlog aan te wakkeren, integendeel: Rusland wil meewerken aan een « multipolaire wereldorde » gebaseerd op het internationaal recht. Maar, zegt de Russische leider, « *wij willen handelen met verantwoordelijke partners* »... niet met cowboys die in staat zijn om voor hun imperialistische doeleinden een wereldwijd inferno te ontketen.

Rusland geeft ons het te volgen model. Het is alleen nog wachten op de bekering van het land tot het katholicisme. Dat zal gebeuren door de toewijding van Rusland aan het Onbevlekt Hart van Maria. Het gaat om een wilsbeschikking van de Hemel, en vroeg of laat zullen wij dit mirakel meemaken. Want de hemel veroordeelt elke vorm van "laïcisering" en "secularisatie", en het is dus niet Turkije dat wij tot voorbeeld moeten nemen... wat onze H. Vader Benedictus XVI er ook van moge zeggen.

gebaseerd op een artikel van broeder Bruno van Jezus